

Cholnoky szövegértési verseny

2025. május 8. 14:00 óra

4. osztályos feladatlap

Név:

Osztály:

Iskola neve:

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Nincs még egy város hazánkban, amelynek olyan különös, festőies, kényelmetlen, de szép fekvése volna, mint az én kis szülővárosomnak, Veszprémnek. Talán, ha valami egyhangú fekvésű alföldi városban jöttem volna a világra, és ott végeztem volna iskoláimat, akkor nem fejlődött volna ki lelkemben az a határtalan lelkesedés, amit a földrajzi kérdések iránt éreztem már kisgyermekkorom óta. Mert Veszprémben van hegy és völgy, van sziklafal, erős patak, nagy kiterjedésű fennsíkszerű terület, s látni a Bakony erdős bérceit. Közel van a Balaton is, egy órányi sétával eljuthatunk olyan magaslatra, ahonnan már látni a tó ragyogó felszínét. A változatosság tehát igen nagy, a földfelszín formáinak egész muzeális gyűjteménye látható a város körül.

A Veszprémi-fennsík a Bakony és a Balaton közt terül el. Nem igazán „sík”, mint ahogy a „fennsík” szó kívánná, mert felszínén izolált magaslatok emelkednek ki, de egyes részei igazán fennsíknak nevezhetők. A Balaton felszíne kereken 105 m magasan van a tenger szintje fölött, a Veszprémi-fennsík legnagyobb része 250 m magas, de vannak rajta 300 m-nél is magasabb kiemelkedések. Veszprém körül a fennsík dolomitból van. Ez nagyon terméketlen, hálátlan kőzet, úgyszólván semmire sem való. Építőkönek nem használható, mészégetésre nem alkalmas, termőföld alig képződik rajta, mert nem mállik el, csak elporlik. Pora jó „murva”, jó súrolópor, de talajnak nem ér semmit. Csak ott van rajta növényzet, ahol valami kis por, növényi hulladék stb. belepte. Különösen az olyan helyeken lehet rajta földművelés, ahol lész takarja be. Szerencsére Veszprémtől délre nagy területet takar a lész, ez a porhanyós sárgaföld a legjobb termőtalaj. Ennek köszönhető, hogy itt nagyobb emberi település keletkezhetett. Enélkül bizony lakatlan volna ez a hely, ahol most Veszprém fekszik.

(Részlet Cholnoky Jenő Önéletírása című könyvből)

1. Milyen típusú szöveget olvastál? Húzd alá a helyes választ!

1/

Ismeretközlő szöveg

Tájékoztató szöveg

Hétköznapi szöveg

Irodalmi szöveg

2. Válaszolj az alábbi kérdésekre a szöveg alapján!

Melyik városról szól a szöveg? 1/

.....

Milyen kapcsolat fűzi az írók ehhez a városhoz? 2/

.....

3. Számozással tedd időrendbe az alábbi vázlat mondatokat a szöveg alapján! 4/

- A Veszprémi-fennsík felszínét takaró kőzetek.
- Veszprém földrajzi változatossága.
- A Veszprémi-fennsík tengerszint feletti magassága.
- Az író kötődése a városhoz.

4. Húzd alá a szövegben, miért keletkezett itt nagyobb emberi település! 2/

5. Igaz vagy hamis? Írj az állítás utáni négyzetbe I betűt, ha igaz, H betűt, ha hamis! 5/

A Veszprémi-fennsík a Vértes és a Balaton között terül el.

A Veszprémi-fennsík legnagyobb része 250-300 m magas.

Veszprém körül a fennsík dolomitból van.

A dolomit építőkönek használható.

A lösz földművelésre alkalmas termőtalaj.

6. Írd le saját szavaiddal az alábbi írói megfogalmazásokat!

„különös, festőies, kényelmetlen, de szép fekvése volna ...” 3/

.....

„jöttem volna a világra” 1/

.....

„határtalan lelkesedés” 2/

.....

„erős patak” 2/

.....

„a Bakony erdős bérceit” 2/

.....

„meglátni a tó ragyogó felszínét” 2/

.....

„a változatosság tehát igen nagy” 2/

.....

„terméketlen, hálátlan kőzet” 2/

.....

7. Húzd alá azokat a mondatokat, ami új információt tartalmaz, nem olvastál róla a szövegben! 5/

Cholnoky Jenő Veszprémben végezte iskoláit.

Cholnoky Jenő Veszprémben született.

Veszprém rendkívül erősen ki van téve az északi szélnek.

A Balaton felszínének tengerszint feletti magassága 105 m.

A város erős patakja a Séd.

8. Melyik anyagra igaz az állítás? Írd az állítás után a vonalra! 2/

Porhanyós sárgaföld, a legjobb termőtalaj.

Nem mállik el, csak elporlik, pora jó súrolószer.

9. Keresd meg a szavak hasonló jelentésű párját! Kösd össze a szópárokat! 5/

mállik	fed
takar	keletkezik
elporlik	omlik
képződik	beborít
belep	porrá válik

10. Érveld! Indokold meg saját szavaiddal, személyes élményeid és a szöveg felhasználásával, hogy miért szép város Veszprém, földrajzi elhelyezkedése, fekvése szempontjából! Minimum 3 mondatot írd!
Ügyelj a helyesírásra és a külalakra!

fogalmazás 6 p./
helyesírás 1 p./
külalak 1 p./

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Összes szereshető pontszám: 51 pont

Összes szerzett pontszám: pont